

PINKSTERBLOEMEN. NAAR EEN PHOTOGRAFIE VAN MARIE BIJL.

G RUSZ AUS DER FERNE. DOOR
F. J. VAN UILDRIKS. † † † †

Wij brengen u, o lezers, een lentegroet in vollen zomertijd, wij pinksterbloem en crocus. Ge herinnert u ons allebei nog wel, niet waar, zooals wij ertoe hebben meegewerkt, het voorjaar voor u mooi en liefelijk te maken.

Ik, crocus, was van ons beiden het eerste bij de hand; 'k behoor tot de echte lente-weelde, en ik wed, ge vindt het niet onaan-genaam, op deze wijze in uw tijdschrift eens aan mij te worden herinnerd.

Toch moest ik eigenlijk mijn praatje met u inleiden met een verontschuldiging, want in de reeks van vrij in 't wild levende bloemen, die hier nu en dan in woord en beeld u worden voorgesteld, voel ik me min of meer een indringster. Van Scheldemonst tot Dollard en van Texel tot aan Vaals zal men groote en goed voorbereide botanische tochten kunnen doen, zonder mij aan te treffen. Wel werd al in 1826 beweerd, dat ik bij Breda was gezien in het bosch, maar later hebben de geleerden uitgemaakt, dat ik hier ben ingevoerd uit Zuid-Europa en dat de enkele van mijn geslachtgenooten, die bij Haarlem en in 't Haagsche Bosch gezien zijn, ook gekweekte, mogelijk verwilderde, krookjes waren.

Maar ik zal bij die excuses niet lang stil- staan, want gij kent mij immers allen, en ge hebt mij vaak genoeg gezien op plaatsen, waar niemand zich herinnerde, hoe ik er precies gekomen was. Zoo maar los, her en derwaarts in het gras gestrooid, verraste ik u en ik heb mijn mooie witte, paarse, gele bekens er geopend wijd voor 't licht der voorjaarszon. Bewonderend stonden menschen stil, want mijn melkwit is zoo satijnig mooi, mijn geel zoo'n fleurige goudkleur en mijn paars heeft zooveel afwisseling van tint, terwijl toch 't meest van alles nog mijn vorm hun oog en scheen te streelen.

Ik moest intusschen, zooals ge u herinneren zult, u soms teleurstellen, want het gebeurde, dat ge kwaamt om mij den tol uwer bewondering te schenken, en dat ik stug en stijf

mijn open bekervorm voor u verborg en als een lijzigen, rechten, langen dichten knop mij aan u voordeed. Dat was op voorjaarsdagen, die hier niet zoo zeldzaam zijn, wanneer de zon zich achter wolken hield verborgen. Ik moest dan wel mij sluiten en mijn vroegeren knopstand gaan hernemen, want op mijn binnenwerk, mijn drietal meeldraden en de drie bladachtige stempels, heb ik niet graag vocht; dus sla ik er mijn bloemdek overheen, ook als het nog alleen maar dreigt met regen.

Ge hebt die groote goudkleurige stempels toch wel zeker opgemerkt, zooals ze met hun drieën op één stijl elk als een peperhuisje opgerold zijn en van boven franjeachtig uitgesneden? Een nicht van mij, die *Crocus vernus* ben, is *Crocus sativus*, die men veel in Frankrijk en vooral in Spanje kweekt, en die in haar gedroogde stempels u de saffraan levert; liefelijker gedachtenis voor u wellicht, want ik hoorde, dat bij huiselijke feesten zij aroma schonk aan een onschuldigen drank, waar grooteren en kleineren van genoten en dat zij ook aan sommige uwer spijzen geur verleenen moest.

Dien schat bezit ik niet, maar 'k heb toch ook het mijne aan te bieden, wel niet aan menschen, maar aan bijen en aan hommels. Voor die ben ik de voorjaarsweelde verpersoonlijkt, en de stumpers hebben in 't begin van Maart nog niet zeer groote keus, zoodat ze dol van blijdschap zijn, als ze, pas ontwakend uit de winterlijke stijfheid, bij mij te gast worden genood. Ze stormen op mijn bekens los en, luide gronzend, woelen ze daar in het stuifmeel rond van mijn naar buiten opengaande helmknoppen. Vooral mijn laatste bloemen helpen, tegen dat April in 't land is, mee om bijenbrood te maken en voor 't nieuwe broed in korven en in andere kolonies de cellen met de voedzame spijs te vullen. Zoo ernstig verdiept kan dan zoo'n bijtje zijn, dat het zich rustig vangen laat en mee naar huis laat nemen, als iemand vlug mijn beker met de hand van boven sluit. De ijverige zoeker merkt dan in 't geheel niet, hoe men hem den terugweg afsnijdt.

Honig heb ik ook, maar heel diep in mijn bloembuis, in de groeven van mijn laag en

Grusz aus der Ferne.

diep verscholen vruchtbeginsel, dat ik soms voor een deel in den grond verborgen houdt dicht in de buurt van mijn knolletje, waar de lange, smalle bladeren uit omhoog gaan, met

dat er nog van Pinksteren sprake zijn kan, doe 'k mijn blijde inkomste in de weiden. Uw Paaschfeest kan niet eerder vallen dan op 25 Maart, dus Pinkstervuren kunnen bij-

CROCUS. NAAR EEN PHOTOGRAFIE VAN MARIE BIJL.

hun witte streep gemerkt. Doch 'k denk, dat gij mij 't zwijgen oplegt, wanneer ik al te veel met zelfontleding bezig ben; ge ziet mij 't liefst in groepjes in het gras of onder struiken, mogelijk zoudt gij mij hier onder de rozen wel bewonderd hebben; op de kale stammen met de scherpe stekels was er in mijn tijd nog in 't geheel geen moois te zien, de bladen en de bloemen waren nog niet op 't appèl verschenen.

Zij, die hier ook in effigie verschijnt, kent evenmin als ik de rozen in de tuinen; zij pinksterbloem, is glorie van de Meimaand; zij wil haar groet uit het verleden zelve onder woorden brengen.

Ja, Crocus heeft gelijk, dat ik de glorie ben der Meimaand, maar ik reik toch hooger naar April en lager tevens tot in Juni. Voor-

gevolg niet vóór den 13^{den} van Mei ontstoken worden, en zie, mijn lichtpaars kleedje leg ik dikwijls reeds op de ontwakende aarde, als April haar tweede week pas ingetreden is.

Dan is mijn vroolijk bloemgespeel een prettig voorjaarsteeken voor hen, die bij 't lengen van de dagen al, wat van herleving spreekt in de natuur, in blijde spanning te gemoet zien. Mijn kruisjes doen hen denken aan de wijde velden, waar stadskinderen bloemen plukken, tuil bij tuil, en na een mooien Zondag, rijk beladen, weer naar huis teruggaan, om in armelijke donkere kamertjes hun bloemenschat in moeders melkkan neer te zetten tot vreugdevollen vriendelijken voorjaarsgroet voor heel 't gezin en mogelijk nog voor bureu en voor vrienden.

Naar dat kruisje, dat het viertal bladen van

Grusz aus der Ferne.

mijn bloempje vormen, heet de gansche reeks van mijn familieleden de kruisbloemigen of cruciferen, een kloek geslacht, altijd en overal zoo duidelijk aan hun vaste kenmerken te onderscheiden. Wij, cruciferen, zijn niet zoo bijzonder deftig; de onze is een groote en eenvoudige familie met een heele schare van geslachten, waartoe kool en rapen, mosterd en meer van zulk nuttig goedge hooren. Ook kleine snaakjes als het herderstaschje en het taschjeskruid en bloemen als de waterkers, de zomerviolier, de muurbloem en de judaspenning maken deel van mijn familie uit, eenvoudige luidjes allemaal, heel anders dan de deftige Irideeën, waarvan 't krookje een lid is, en waar alleen nog buiten crocus in ons land in 't wild de statige lischbloem toe behoort, het trotsche sieraad van den waterkant en ook in tuinen vorstelijke tooi.

Wij, nederige pinksterbloemen, hebben net als al onze familieleden onder het viertal blaadjes van de bloemkroon vier blaadjes van de kelk en van de meeldraden zijn altijd twee, de buitenste, veel korter dan de vier andere. Daar midden in staat het lange, smalle vruchtbeginseltje met stijl en stempel, dat het hauwtje wordt of eigenlijk de hauw, ge weet wel, net een peultje, maar van binnen met een tusschenschotje tusschen de zaden, wat de peulen missen. Mijn trosjes bloemen zijn van onderen aan den steel meest reeds tot hauwen uitgegroeid, als nog de bovenste in kinderlijken staat zich voordoen als zulke alleraardigste, in rose kleed gestoken knopjes.

Die vruchten van mij staan schuin opgericht en mijn gevinde bladeren dragen hun smalle blaadjes ook juist in dien stand, dus wil ik u even waarschuwen, dat gij die niet met elkaar verwart, en opdat ge u een heldere voorstelling van mij zult maken, zij ten slotte nog uwe aandacht voor de aardige rozetjes ingeroepen, die ik op den grond heb neergelegd. De laagste bladeren van mijn stengel, o, vergeet toch niet die op te zoeken tusschen 't gras, die zijn geheel verschillend van mijn bovenste bladeren, breed zijn ze en keurig ingesneden en met grooter eindslip.

Ik stel die zoo bescheiden wegduikende blaadjes juist op zeer bijzonder hoogen prijs, want ze hebben het eigenaardige vermogen,

om, vlak op den grond liggend, met worteltjes zich vast te hechten en zoo nieuwe planten voort te brengen. Van één gekweekte plant is dat vermogen nog al vrij bekend; de meesten uwer weten zeker wel, dat men begoniabladeren zóó behandelt, om meer planten te erlangen. De kweekers hebben heele vakken in hun kassen 's voorjaars met die bladeren belegd, waarin ze aan den onderkant insnijdingen in de nerven maken, om de sappen naar die plaatsen toe te leiden. Mijn bladen doen het uit zichzelf en hebben er geen hulp bij noodig. U ziet, voor uitsterven behoeft *Cardamine pratensis*, mijne soort, niet bang te wezen, want buiten deze vegetatieve vermenigvuldiging door de bladeren zenden we in den grond uitloopers

PINKSTERBLOEMEN.
NAAR EEN PHOTOGRAFIE VAN MARIE BIJL.

links en rechts de wereld in en vormen ook nog in de oksels onzer wortelbladeren kleine knolletjes, waaruit ook jonge plantjes kunnen worden.